

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Nº 03. JULIOL-SEPTEMBRE 2018

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
del montgó

Montgó

INFO trimestral del Parc Natural del Montgó

01

EDITORIAL

L'Ús Públic a la Cova
Tallada

02

COL·LABORACIÓ

Ibers i el Montgó.
Per Pasqual Costa Cholbi

03

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

Estiu als Parcs naturals.

04

EDUCACIÓ AMBIENTAL

- Projecte educatiu.
«Creixent amb el Montgó»
- Participació en les jornades
de EA a València.

05

MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Treballs de manteniment i
conservació que fan possible
un estat adequat de les zones
d'ús públic i dels ecosistemes
del Parc

07

NOTÍCIES

- Estudi de visitants a la Cova
Tallada.
- Els drons als incendis.
- Voluntariat al Parc

Al llarg de l'estiu l'alta aflluència de visitants a la Cova Tallada ha continuat donant motius de conversa, per un costat a causa dels accidents que hi ha hagut i per l'altra pel deteriorament dels accessos i de la mateixa Cova. Com es fa constar en la secció de Notícies de la pàgina 7, ja tenim dades concretes d'entrada de visitants a la Cova, tant per terra com per mar, i és clar que superen els límits que proposava l'Estudi de Capacitat d'Acollida que es va presentar el mes de juny a la Junta Rectora. Seguint les directrius de l'Estudi, continuem posant en marxa diverses mesures per a posar remei a aquesta situació. Destaquem les següents:

- A partir de l'any 2019 s'implantarà un sistema d'entrada per reserva prèvia via telemàtica per a la temporada d'estiu (1 de juny a 15 de setembre), amb uns màxims establits.
- Millora del traçat de la senda d'accés.
- Establiment d'un Conveni amb les empreses de caiacs per a operar en la Cova.
- Racionalització del tràfic de vehicles en els accessos.

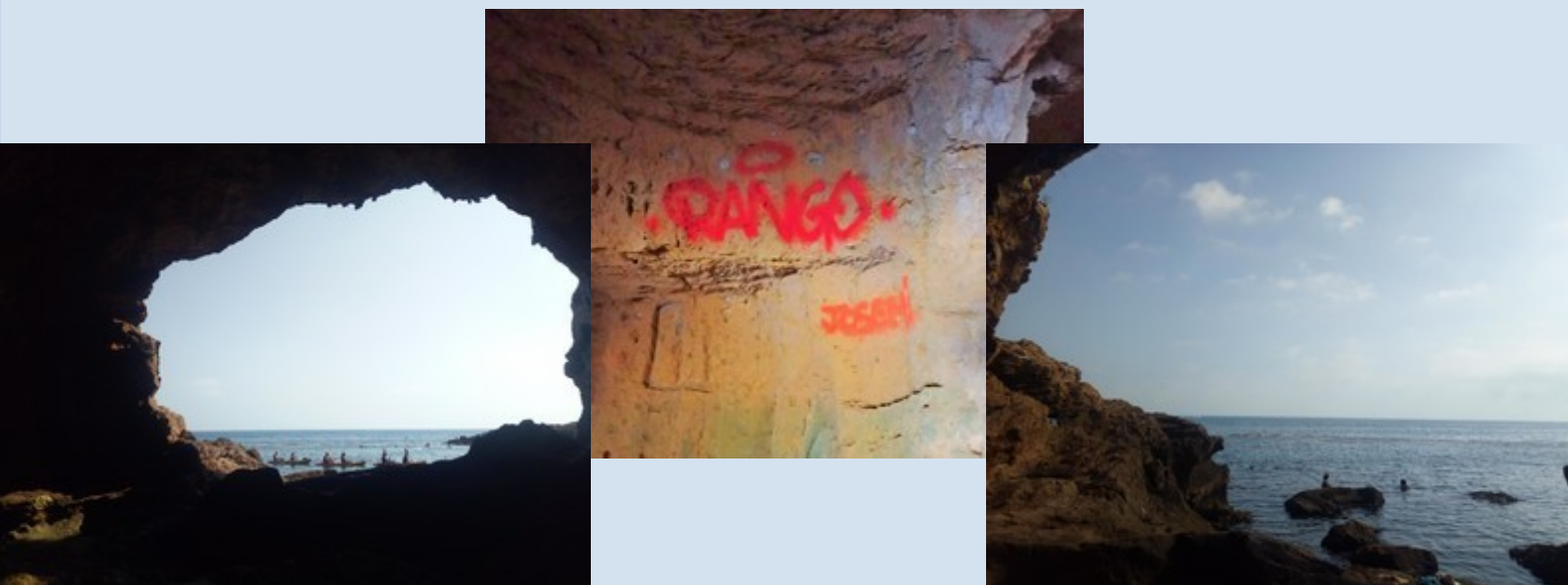
Al mateix temps, s'ha iniciat un estudi per a fer un seguiment de l'estat de les comunitats de vermèdids de la part marina de la Cova, és necessari comptar amb informació fefaent sobre l'evolució d'aquests esculls, els quals són Hàbitat d'Interés Comunitari.

A hores d'ara la massificació de persones, a més de la degradació de la Cova, fa que els visitants no aprecien els valors ambientals i patrimonials que alberga i dels quals han gaudit els visitants al llarg de generacions, com podem veure al quadre adjacent.

Jornada de su Majestad Felipe III y Alteza la infanta Doña Isabel, desde Madrid a casarse, el Rey con la Reina Margarita y su Alteza con el archiduque Alberto.

A 22 (febrero de 1599) fué Su Majestad á la mar y se embarcó con Su Alteza en un bergantín muy galán, con los remeros vestidos de casacas de tafetán carmesí, y se hizo á la vela, á ver una cueva que llaman Falda que está á la orilla de la mar, de adonde dicen sacaron los antiguos la piedra de que se hizo el castillo de Denia, y anduvo Su Majestad por ella, y Su Alteza y las damas, que tiene más de trescientos pasos debajo de la tierra; y para la vista fueron menester hachas, y á trechos había tinajas de agua de la que se destila de las peñas, de la que bebió; antes de anochecer, se hizo un poco á la vela la mar adentro, y le acompañaron un piloto flamenco y otras barcas de la tierra, y tiraron mucha artillería y justaron unas barcas con otras, cayendo los justadores á la mar, y tomando luego á las barcas á la boca de noche; se encendieron muchas luminarias, y desde la mar vio Su Majestad á Denia que parecía bien;

L'Estudi de Capacitat d'Acollida i les experiències d'altres llocs semblants ens han conduït a prendre aquesta mesura restrictiva, esperem comptar amb la comprensió dels potencials visitants de la Cova Tallada, i sobretot, de les persones de la Comarca, es fa necessari mantindre els valors de la Cova i poder seguir gaudint d'ella en el futur.

Els ibers del Montgó

El Montgó té importantíssims jaciments arqueològics de la cultura ibera, des de les fases més antigues fins a la romanització. És per això que esdevé un emplaçament clau.

L'assentament de la Plana Justa se situa en l'extrem sud-est del Montgó, l'únic en terme de Xàbia. Està arrasat per les transformacions agrícoles, però, amb tot i amb això, s'han documentat murs i materials arqueològics datats entre els segles VII-V abans de la nostra era. Gran part de la ceràmica és importada i, entre ella, la majoria fenícia, en menor mesura grega i de l'àrea púnica- ebusitana, fins i tot hi ha una peça massaliota.

L'Alt de Benimaquia, s'ubica en l'extrem nord-oest, està datat al segle VI a.n.e. i conserva una imponent muralla amb torres. El poblat és molt important, ja que s'han documentat estructures i materials relacionats amb la producció vinícola. A més d'això, la fortificació i la cultura material també han contribuït al coneixement del període orientaltzant i de la formació de la cultura ibera.

Del jaciment arqueològic del Coll de Pous sols s'han realitzat prospeccions arqueològiques però la cronologia dels materials trobats abraça quasi tota l'època ibera. Hi ha algunes ceràmiques del segle VI a.n.e, però les més abundants són les de l'època plena (ss. V-II a.n.e.).

La Peña de l'Àguila se situa en la part superior de la serra. Conserva tres muralles que van ser estudiades per H. Shubart l'any 1961. L'assentament correspon a la darrera fase ibera i sembla que està relacionat amb la romanització i les guerres Sertorianes del segle I a.n.e.

També hi ha dos tresors: el del Montgó i el de la Marina. El primer, ara desaparegut, es va trobar en el Coll de Pous, estava compost per monedes, lingots i altres elements de plata. El tresor de la Marina té tres collars i un xicotet penjoll en forma de flor, tots d'or. Aquest va aparèixer en la Peña de l'Àguila i està datat entre els segles V-II a.n.e.

Pasqual Costa Cholbi. (arqueòleg)

CAMPANYA D'ESTIU ALS PARCS NATURALS

Per als mesos d'estiu, donada l'afluència de gent i la calor, a la xarxa d'espais naturals protegits, es proposen unes activitats adequades a aquesta època de l'any.

Al Parc Natural del Montgó contàrem amb la col·laboració de l'empresa de la marca Parcs Naturals «Mundomarino» per a realitzar unes visites amb catamarà a la Reserva dels Fons marins del cap de Sant Antoni i els seus penya-segats « El tresor del Cap de Sant Antoni» va ser un èxit de convocatòria, tot aplegant a unes 340 persones. Es va fer molta incidència en els perills per a la fauna i flora de la zona que representen els usos inadequats, el fem que deixem i la massificació.

També oferirem una ruta de muntanya pel vessant nord del Montgó, de forma que els visitants menys habituals pogueren descobrir i gaudir de la flora que s'amaga en els racons més ombrívols del Parc. El contrast entre la vegetació més eixuta i les fresques i verdoses plantes que encara a l'estiu es poden trobar en alguns barrancs sorprén a tothom.

A causa de la intensa calor, reprenguérem les eixides vespertines per les planes del Cap de Sant Antoni, gaudint de la posta de sol en un entorn privilegiat.

En aquest trimestre les visites al Centre d'Interpretació s'incrementaren i en total ens visitares 241 persones

PROJECTE EDUCATIU «CREIXENT AMB EL MONTGÓ»

Una part de la incomprensió dels processos naturals i ambientals que presenta molta gent (xiquets i adults) ve donada pels diferents "temps" als que discorren estos processos.

Antigament les economies agropecuàries havien d'adaptar-se als temps i al clima, mentre que ara, molts de nosaltres hem perdut eixa percepció, ja que els nostres "temps" són altres. Els horaris es regeixen pel treball, pels nostres programes favorits, per les activitats post -treball o post-escolars, etc, etc, les noves tecnologies ens han portat en molts casos la "immediatesa".

Açò fa que de vegades, explicar les conseqüències d'un incendi, o de la desaparició d'una espècie d'animal o planta, o la destrucció d'un paisatge, o el Canvi Climàtic, siga molt difícil, ja que costa molt pensar en el temps que cal perquè un bosc cresca, perquè una espècie haja evolucionat, perquè un paisatge es forme o de les conseqüències del Canvi Climàtic.

Enguany comença el **segon** any d'una experiència pilot amb una escola de Dénia. Des del Parc Natural del Montgó proporcionarem 2 llavors de arbre autòcton a cada classe de primer d'Infantil (3 anys) junt amb ells, les plantarem en uns cossiols, de manera que cada classe tindrà el seu cossioll, i si tot va bé, arbres.

Este arbre serà l'"arbre" de la classe, hauran de cuidar-lo i regar-lo. Durant les vacances escolars (sobretot a l'estiu) ho adoptarem en els vivers del Parc fins al curs següent. En principi la idea és que l'arbre els acompanye en classe durant els seus tres anys d'infantil, que ells ho cuiden i que cresca al mateix temps que ells.

Si tot va bé i no hi ha sorpreses, en el seu primer curs de primària farem una xicoteta eixida al Montgó amb tota la classe per anar a plantar l'arbre a una zona assignada per a l'escola, de manera que cada vegada que una "fornada" de xiquets passe d'infantil a primària, es plantaran dos arbres nous.

La part IMPORTANT començarà llavors, ja que eixos arbres continuen sent els arbres de la classe, i continuaran sent ells (i per extensió les seues famílies) les que hagen de tirar-los una ullada. La intenció és que durant la seua estada en primària, els xiquets sàpien quin és el seu arbre i on està plantat, de manera que es creen lligams emocionals amb el seu entorn natural i de pas, puguen comparar el creixement de l'arbre amb el seu propi.

Participació en les V Jornades de Educació ambiental

En passat 27 i 28 de setembre es celebraren a València les *V Jornades d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana*. Al voltant de 19 persones del personal dels Espais Naturals Protegits participaren en aquestes jornades.

El nostre company Joan Torres va poder presentar una experiència educativa de les que utilitzem al nostre Parc Natural. En concret, va presentar la utilització d'un joc de puzzle molt especial que fem servir per a poder representar aspectes bàsics dels ecosistemes mediterranis als menuts (i no tan menuts), com es la regeneració post incendi, la distribució espacial dels animals al bosc i a la mar i la piràmide tròfica.

Va ser una experiència enriquidora i de la que segur podem traure idees noves per a poder continuar la nostra tasca.

MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

En els mesos d'estiu, els treballs forestals amb maquinària són mínims pel perill d'incendi que comporten. Així la Brigada de Manteniment sol centrar-se estos mesos en tasques de manteniment i reparació del Centre d'Interpretació i d'altres instal·lacions, rutes i camins del Parc Natural..

Voldríem destacar aquest estiu l'adequació del Camí del Repetidor, a la ruta verda de Jesús Pobre-Cim. Aquest camí va ser parcialment adequat amb la instal·lació d'un dipòsit d'aigua d'incendis per a càrrega d'helicòpters. L'aigua s'arreglega de les pluges que cauen al camí i que són portades cap a un decantador de terra i posteriorment entren al dipòsit.

Els últims anys, des de la part alta del camí, on hi ha molta pendent, l'aigua arrossegava molta terra, taponant l'entrada d'aigua al dipòsit.

Per tal de canviar la pendent i frenar l'erosió, la brigada de manteniment ha realitzat un treball molt important amb la col·locació de troncs i la restauració del camí a la part alta de manera que la pluja es frenada i reconduïda

Pel que fa als treballs de conservació de flora i fauna cal destacar:

- Manteniment de l'hort llavorer de la Silene d'Ifach, espècie en greu perill d'extinció i seguiment de la població silvestre a l'Illot de la Mona.
- Manteniment dels vivers i reproducció d'espècies d'interés.
- Reg de les plantacions d'espècies autòctones plantades al Parc durant l'any anterior
- Plantació de flora autòctona al llarg del mes de setembre (Gal·lers, Silenes, etc)
- Eliminació de plantes alòctones

Altres treballs a destacar son:

- Finalització dels treballs d'alliberament d'arbrat i matollar al «corral del tio gorra», construcció d'alt valor patrimonial.
- La millora de la visibilitat amb la poda de vegetació a la interfaç urbano-forestal de la carretera d'accés al Camí de la Colònia.
- Restauració del ferm, i reparació d'escales a la senda de la Cova de l'aigua i al sender del Racó Fosc.
- Eliminació de cartells i senyals antigues o deteriorades al Parc.
- Replantació de flora a les dreceres restaurades en les sendes al Parc Natural
- S'ha repintat tot el Centre d'Interpretació a l'interior i a l'exterior per a donar-li un aspecte adequat.
- Desbrossament i neteja de les cunetes a tot el Camí de la Colònia.
- Neteja de cunetes i decantadors dels dipòsits d'aigua.
- Treballs de restauració de l'àrea cremada el dia 8 de juliol al Parc Natural

Recompte d'afluència a la Cova Tallada

La Cova Tallada ha esdevingut un lloc turístic d'importància en els últims anys a causa de les seues fotogrèniques vistes i els comentaris al respecte en les xarxes socials. Una elevada quantitat de turisme ha provocat un augment de les alteracions humanes, com són, l'aparició de deixalles, o enguany, els grafitis. S'ha comprovat que existeix un determinat període (del 15 de Juliol al 15 d'Agost) on es dona un major nombre de visitants, per tant, es decidí fer un estudi quantitatiu de visitants a la Cova.

Durant eixe període, es realitzaren recomptes de visitants entre les 9.00h i les 14:00h. En cada eixida, s'annotà el nombre de persones, així com el nombre de caiacs. Aquestes embarcacions podrien alterar la superfície de les roques que formaven un antic moll de càrrega a la Cova, en el pis litoral d'aquestes creixen esculls biògens de *Dendropoma petraeum*, també coneguts com a comunitat de vermètds. Estan catalogats com a Hàbitats d'Interés Comunitari.

Es va observar una mitja de **437 visitants** en l'horari matinal de dilluns a divendres, el tram horari amb major entrada ha estat entre les 11,30 i les 12,30, amb 129 persones. El nombre mitjà de caiacs diari fou de **88**. No hem pogut comptabilitzar les visites dels fins de setmana.

Aquest treball va ser dut a terme per l'estudiant de Biologia Lara Juan Morant, a qui estem molt agraïts.

Utilització de DRONS als incendis forestals

El passat 3 d'agost es va realitzar una sessió de treball al Parc Natural per a mostrar la utilització de DRONS en el treball d'investigació post-incendi.

La sessió consistí en una visita a l'incendi del dia 8 de juliol al Parc amb vol de DRON i arplegada d'imatges i en una mostra de l'alçament fotogràfic que es pot fer amb aquesta tecnologia

Un altre any de voluntariat internacional al Parc Natural

Volem agrair des del Parc Natural a la nova remesa de voluntaris internacionals que enguany han vingut a col·laborar al Parc Natural, i felicitar als coordinadors de VOLUNS per la seua tasca.

Les faenes han variat des de l'arplegada de residus, la restauració de patrimoni, la neteja de fons marins i alguns treballs forestals, fins campanyes de conscienciació als amos de gossos per els seus excrements al Camí de la Colònia

...i molt més:

Continuem obrint aquestes pàgines a qualsevol que vullga aportar la seua “pedra” i entre tots fer “marge”, de manera que puguen fer-nos arribar fotos, articles, col·laboracions... en definitiva, que este butlletí siga un lloc d'encontre entre el personal que treballa en el Parc i els visitants, propietaris, veïns...etc.

Per fer-nos arribar el que vos agradaria que publicarem en aquestes pàgines trimestrals, ho podeu enviar per correu electrònic a l'adreça electrònica de: parque_montgo@gva.es.

I si voleu participar de les nostres activitats organitzades, i conèixer un poc més el “vell Montgó”, visiteu la nostra pàgina web:

<http://www.parquesnaturales.gva.es/ca/web/pn-el-montgo>

Redacció: Equip Tècnic de la Unitat de Gestió del Parc Natural del Montgó i de la Marjal de Pego-Oliva

Generalitat Valenciana

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Camí de Sant Joan nº1. Finca del Bosc de Diana.

C.P.:03700. Dénia. Alicante.

Telf.: 966 467 155 / 679 196 461 / 679 195 227

e-mail: parque_montgo@gva.es / parque_pegooliva@gva.es

web: <http://parquesnaturales.gva.es>

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc natural
del montgó

